

Зэдээрхингээ жэшээ абэгты!

Бүхь ороноудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бүрхит-Монголой

ҮНЭН

№ 99 (4219)
1943 оной
МАЙН
11
вторник
Сая 20 мүнөө

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй,
БМАСОСР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

ЭРТЫН ТАРИЛГА ЭРИД ХУРДАДХАЯ!

Манай республикын түрүү аймагууд — Завьн, Хэжэнгын ба Яруунын аймагууд орооното культурануудай эртын тарилгыг эгзэн түрүүлж түгээхэд, Верховно Главнокомандлагын Советскэ Советэй Маршал нүхэр Сталиной амаршалга ба приказаар зоригжоһон, эдэ аймагуудай эрхмн колхознууд эртын тарилга хэмэ дүүргэж бахадаа, Улаан Ичинин алдарт баецнуудай дайнай йронтын домогто илалтанууд шэнги, гинжэ өх илалта туйлаба гэшээ.

Эрхмн бэлдэхэлэй, эмхи журамэй, эдиххитэ амалай ашаар эдэ аймагууд эртын тарилгын амжалта олобо. Эдэ аймагай колхозууд нөдөндөний бол мурь аяар 15 үзэр агшаажэ, эртын тарилга дүүргэбэ. Түсэбэй гадуур хэтин 387 га тарилгын 110 гектарыг немцэ-фашистскэ нохосуудай тэмхн хабарлаа сүлөөлгөдгэн рэйонуудай амжилта туйлажа болгон тарилга.

Усгалдар, хабарай тарилгыг хангалттай найнаар үнэгэржэ байһан Хэжэнгын аймагай гүйсэхэдэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Миронев манай республика нигээ мэдээсэбэ: «Манай аймагай колхозууд эртын тарилга хэмэ түсэбэй хвсд дүүргэж, хорото дайскэй үзэлэй сар улам ойртуулхын тулада орооното культурануудай эртын тарилга хуваарита түсэбэй гадуур хэмэ байна. «Зургаанай Зам», Тельманэй, Никитовой нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд түсэбэй гадуур 40—50 га эртын тарилга хэмэ».

Эртын тарилга хэмэ түсэбэй мүн Засаменэй аймаг дүүргэж дүтлэбэ. Гэбшээ, республикын олонхи нотагуудта, илганга Түнхэнэй, Баргажнэй ба бусад аймагуудта эртын тарилга болошгүй ношо аалар хэгжээ байна. Мүнөө жэлэй тарилгыг умжагайруулха тарилга бөрмита шалтагаан байхагүй. Юуб гэхэдэ, мүнөө хабар эртэ урин дулаан болоһон ба бусад шухала нүхэрлүүд бүрин бин байгаа.

Хойто Африкада байгаз англо-американскэ сэрэгүүдэй илалта туйлаһан тушаа господин У. Черчилль ба господин Ф. Рузвельтда нүхэр И. В. Сталиной эльгээһэн амаршалгын телеграмма

Майн 7-ой һүни СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин бол бод Вильямсбургтавин премьерминистр господин У. Черчилль ба США-эй президент

господин Ф. Рузвельтда доро дурсаһан амаршалгын телеграмм нүднэ эльгээһэн байна гэбэл:

Премьер-министр Черчилльдэ
Лондон
Бизерта ба Тунисыа гитлеровскэ дарлалтаһаа сүлөөлгөн толото илалта туйлаһан шэн габьлада британскэ ба американскэ сэрэгүүдэй (олж) танни амаршалад, улам саашаа амжалта туйлахыгтай хвсэ нэб.
И. СТАЛИН

Президент Рузвельтда
Вашингтон
Танин ба мүн Бизерта болон Тунисыа гитлеровскэ дарлалтаһаа сүлөөлжэ угааг эхэ амжалта туйлаһан шэн габьлада американскэ ба британскэ сэрэгүүдэй амаршалад, улам саашаа амжалта туйлахыгтай хвсэ нэб.
И. СТАЛИН

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ
Улаан Армиин главна хирург, академик медицинскэ албанай генерал-лейтенант нүхэр Николай Нилович Бурдзико гэгшэдэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо тухай
Советскэ медицинал талаар гайхан ияг эхэ явучна габьла гургаһан ба немцэ бүжмтаралтаһаа эсэргүүцэ байдаг үзүлгэ шархатаһан Улаан Армиин бөөцүүд ба комбатруудта артиллерийскэ тубадамкэ үзүүхэдэ тушаа нээ зоригтой ба ияг эхэтэй хүлэмэрн хэбэһэй түсэбэй Улаан Армиин главна хирург, академик, медицинскэ албанай генерал-лейтенант Николай Нилович Бурдзико гэгшэ Ленинэй орден ба «Серг ба Молот» алтан медаль баруундугайгаар Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль.
1943 оной майн 8.

★ ЭРТЫН ТАРИЛГА ЭГЭЭН ★ түрүүн дүүргэбэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телеграфар). Верховно Главнокомандлагын Советскэ Советэй Маршал агуухэ Сталинина хоёр дахин амаршалга абалһан. Эдэнь ашагай колхознууд үзэгдөөгүй үндэр эхэ эдиххитэйгээр урилшан ажаллаһанайгаа ашаар майн 8-да эртын тарилгын түсэбэй 101,7 процент дүүргэбэ.

Гушан хубинь габшагайшуул
ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор). Нарымока сельсоветэй «Путь Ленина» колхозой энэ жэлэй тарилга үлгөршэ жэлэйһинэ амжажэ эмхи гуримтайгаар үнэгэржэжэ байна. Энэ колхоз үнэгэршэ жэлэй майн 4-дэ эвчхэн лэ 100 га эртын тарилга хэбэн байгаа ба энэ жэлэй майн 4-дэ аяар 618 га тарилга байха юм.

Эмхи гуримай элитэ гэршэ

Хэжэнгэ. (Телеграфар). Дээдэ-Худанай сомоной Тельманой нэрэмжэтэ колхозой хоёртой номерой полкоческэ бригадэ тарилгын түрүүлгшэ үзэршэ боллоо хабартай шанта хүлэмэршэ заашыг хуудханагүй Энэ бригадын членүүдэй дунда үзэршэһэн өөрмө дүүргэгшэ үзэршэ хүн байхагүй.

Элдүршин эзэн хэн бэ?
Халхалгын шанар хаа хаанагүй хуулита ёһоор үргэхэ
БНЦУРА. (Манай корреспондентһаа телефоноор абтаба). Бичурин сельсоветэй «Бесбожик» колхозой тарилгын дээдэ үзэршэһэн байгаа Бичурин МТС-эй нүхэр М. Афанасьев бригаданы 7-хои номерой тракторна бригадта 80 га газары мүү шанартайгаар элдүүршэбэ. Энэ колхозой түрүүлгшэ нүхэр Т. Ястребов дарша ажал халхалгын нүжэ, хабарай тарилгада хамсаггүйгээр халхалга. Нэтрэйшэ мэдэрэ, ноур сахилан туйтай өнөө аяар барилта хэрэгтэй гэшөөб?

Советскэ Информбюроноо
МАЙН 8-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ
Кубаньда майн 8-ай туршда Новороссийскһаа зүүн-хойтуур манай сэрэгүүд дайсамай газруу шанта эсэргүүцэлтэ дийлэн даража, олон тоото инженернэ барилдгайгаар тухарбан немцүүдэй дамжагшын шөвө мөндө тулсаа ошобо. Манай частнууд хвсэтэ эхэ артиллерийскэ буудалгаар ба агаарһаа бомбодожо дайсамай дэвтануудыг, бичижалгүүц ба бусад бүжмжүүлгүүдэ үгы хэбэн байһа. Агаарта болһон байлаануудта 21 немцэ самолёт унагаагдаа. Манайхитай гээлтэ—9 самолёт.

Советскэ Информбюроноо
МАЙН 8-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ
600 винтовка, 300 мянган бомб, 100 тмвэрсамай вагон ба цистерна, 11 паровоз ба нэгэ хэбэн складууд бия.
Чугууһа хойтуур манай артиллеристүүд ба минометнууд дайсамай 5 дэот ба 3 блиндаж тэбэ база сохилһон, эхэ буу ба 4 пулемётно үвүүлгүүдэ үгы хэбэн байгаа. Минометнууд гвардеецүүд буудалга дөбтожо хэмэ немцэ ябан сэрэгүүдэй батальоние тараан сохило. Тэндэ дайсамай 200 шахуу солдат ба офицерүүд үгы хэбэ. Танкын командир лейтенант Чичулин пулемёдоор бууджа дайсамай самолёт унагааһан байна.
Ростов-на-Дону гороһоо баруугаар манай частнууд гитлеровецүүдэй 2 паровоз, 6 пулемётны үгы хэбэн, дайсамай 4 дэот, 8 блиндаж һандаргаһан ба горочитай складыг тэбэһэн байгаа.
Волховскэ фронт дээрэ советскэ артиллеристүүд дайсамай позицинуудыг хял буудалһан байна. Тэндэ 13 немцэ дэот, 8 блиндаж ба ажамааттын пункт һандаргаһан, 5 артиллерийскэ ба 2 миномётно батарейн буудалгүүд дарагдаһан байна.
Кубаньда, Новороссийскһаа зүүн-хойтуур, манай сэрэгүүд байлаануудыг хэмэ үрэлжэлүүдэ. Манай нэгэ артиллерийскэ част дайсамай 20 дэот һандаргаһан ба 7 артиллерийскэ батарейн буудалгы дараһан байна. Ивүүлэй үжэ Н-скэ соединениин бөөцүүд немцүүдэ эхэлэн трофей бууджаа абда, тэдэһын дунда 39 миномёт,

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГНАА

ВКП(б)-гэй Аймагой ба Аймаполкомой зууршалгаар Хүндэлэлэй доскада бэшгэдэгшэд:
1. Дээдэ-Худанай сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Мансатар, парторганизацион секретарь нүхэр Балжарова) түсэбэй ёһоор 700 га газарта эртын тарилга хэмэ дүүргэбэ. Түсэбэй гадуур үшөө 80 га тарилга хэмэ байна. Энэжэнь 15 га тарилга оборонной фонддо зориулагдан тарилга. Эгээ мүнөө үедэ оройн тарилга хэмэ газарай элдүүрлэгшэ эршмтэйгээр хэмэ байна.
2. Мүн энэ сомоной МОЛОТОВОЙ нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Мансатар, парторганизацион секретарь нүхэр Батожук) эртын тарилга хэмэ дүүргэбэ. Түсэбэй ёһоор 650 га газарта тарилга хэмэ байна. Мүнөө хэмэ байһанын 680 га болон.

Тудуп Цырендоржиев түрүүлнэ

Трактористнуудай мурьсөө хүтэлбэрлэхэ комиссин тогтоолоһоо
Баяшаг, эхэнэрэй тракторна бригадта ба эхэнэр трактористнуудай социалистическэ мурьсөө хүтэлбэрлэхэ республиканы комисси боллоо комсомольско-залуушугуудай эхэнэрэй тракторна бригаданууд ба эхэнэр трактористнуудай майн урда тэхи социалистическэ мурьсөөнэй даягыг хаража үзэбэ.
Нүхэр Тудуп Цырендоржиевай хүтэлбэрлэхэ Күрбэн МТС-эй эхэнэрэй комсомольско-залуушугуудай тракторна бригадта майн 1-эй мэдээгээр хабарай полевой хүлэмэриг түсэбэй 38 процент дүүргэжэ, өөһөн халхалгана оруулахда нэгэ тракторар 58 га эрхмн шанартайгаар халхала зуура 341 килограмм горочи амаһан байна.
Мүн хабарай полевой хүлэмэрийн түсэбэй 39 процент дүүргэжэ, өөһөн халхалгана оруулахда нэгэ тракторар 41 га эрхмн шанартайгаар халхала зуура аяар 487 килограмм горочи амаһан Саятын МТС-эй Бямба Дымбрыловэй хүтэлбэрлэхэ эхэнэрэй комсомольско-залуушугуудай тракторна бригадта күрбэндэһаа холо гэгтгэгшэ. Нүхэр Дымбрыловэй бригадта МТС соого нэгэхожи буури ээжэ МТС-эйнай дирекци ба политотделэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнаһанхай Иволгын МТС-эй нүхэр Г. Пестовой. Эгэтын МТС-эй П. Клямов ба П. Виноградовой.

Советскэ Информбюроноо
МАЙН 9-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ
Кубаньда майн 9-ай туршда Кубаньда, Новороссийскһаа зүүн-хойтуур, манай сэрэгүүд дайсамай бүжмжүүлгүүдэ һандаргаһа байлаануудыг хэмэ үрэлжэлүүдэ. Зарим частнууд дээрэ немцүүд адалһан позициянуудыг тэхэ рюулаж абалһы бэлдэжэ хатуу шанга конгратаануудыг хэ. Манай частнууд дайсамай бүжмжүүлгүүдэ сүдэржэ сохило, тэрөөнө өлөтөж гээлтэ орууба.
Фронтын бусад частнууд тээрэ шухала юмэ югыһыг болоогшэ. Манай корабль Хара далай сээ дай тмвэрсамай хувргыг айтхарт нэрилар даража байгаа. Энэ хуврэг тээрэ олоото замуд дээрэ гитлеровецүүд тэуудыг тухарбан, тэндэ айтхарт хвсэтэй гаршонуудыг тэбэһэн байна. Минскэ партизануудай отряд эвчхэтэй дөбтожо хэмэ, дайсамай дэвудыг штурмаар эзлэн абоба. Советскэ партизанууд немцэ халхалгыг халхалһан бөөрөө тэрэ хувргыг тэбэжэ. Минскэ партизануудай нүвөөдэ нэгэ отряд апрелин 26 ба 27-ой үдэрнүүдэ немцэ тмвэрсамай 2 эшелон дажуу хулар хамаан унагааба. Тэндэ 2 паровоз ба 17 вагон тэбэ балар сохилһон байна. Хамта 50 гараг гитлеровецүүд үгы үжтэ.
Немецко-фашистскэ хара солдатууд Витебскэ областиня Полоцко районной
МАЙН 9-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ
Манай сэрэгүүд тэбэн транспортныг шэнгээжэ.
Майн 2-һоо 8 хүртэрхэ неделин турша соо агаарай байлаануудта ба дайсамай аэродромууд дээрэ 930 немцэ самолёт үгы халхалһан ба тэмтэгдэһэн байна. Мүн энэ сарай турша соо манайхын 235 самолётго гээбэ.
Кубаньда, Новороссийскһаа зүүн-хойтуурхн орново, Н-скэ соединениин (Үргэлжэлэлэйн 2-дохин нурта)

Үргэлжлэлмн 1-дэхн нюурта

Союзнигуудай сэрэгүүд Ла Гулетт, Тебурба ба Джедейдые эзэлбэ

НЬЮ-Йорк, майн 9. (ТАСС). Ассоциативтай Пресс агентствын дамжуулжанай ёсоор союзнигууд Ла Гулетт гэгтэртүе эзэлэн тухайн Хойто Африка...

Союзнигуудай авиаци Палермодо добтолбо

ЛОНДОН, майн 9. (ТАСС). Аажирска радиостанциын мэдээсэнь уриа барин Рейтер агентствын дамжуулжанай ёсоор...

Германска дивизионуудай 3 командир плендэ абтаа

ЛОНДОН, майн 9. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулжанай ёсоор союзнигуудай сэрэгүүдэй штаб мүнөөтэй гарганад тухайн композицтэ соотто...

Тунисе союзна сэрэгүүдэй эзэлхэн тухай

ЛОНДОН, майн 8. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулжанай ёсоор союзнигуудай сэрэгүүдэй Туниса ороон тухай тодорхой мэдээсэнь дамжуулжана...

Бүрн үсэтэдэ үлгөөрүд союзнигуудай сэрэгүүд энэ городоо 12 мишанта газарта байсан юм. Тэдэ тэсрээр айтхатар түргээр уршаа дахилжа...

Советско-германска фронт дээрэ италянска генерал үхэбэ

ЖЕНЕВА, майн 7. (ТАСС). Январь нын эсэтэ альпийска буушалые командажна абтаан италянска армийн...

Европодо дайладалаа байгаа американска армийн главнокомандлагшад генерал-лейтенант Деверс гэгшэ томилогдоо

ВАШИНГТОН, майн 7. (ТАСС). ОШАТэй сэрэгтэй министр Стимсон бот генерал-лейтенант Деверс Деверс гэгшэ мэнэ байган авиационно аюул...

Гадаадын һонинууд

США-га авиационно ажайлзабэри бүхэ хүлээлээршээдэй гурбанай нэгэ хубыг эзлээривчэ болоно. Энэ жэлэй дүржэ багта, тэсрэй тоонь...

США-да сэрэгтэй нефть шөрхөтэ абтадые хүтгэхэдэнь тулаха твгэхэ нефтине ачүв арые тэснэ далайгаар шөрхөтэ ябадаа коритго.

Француска патриотууд Авмас гэгтэ городоо хүлээлээршээдэй асүвчдэ гитлеровскэ бюрократий байрба ба левановскэ полициин шотагай штабые тавалзан байна.

Бүлгэй 6 жэг соо ирлийска флэшой судануудай тоонь 18 дахин олов болоно ба ичтэ составынь 17 дахин нэмэсэн байна.

Манэ һаягач авиационно аюул болгоно веле һайа барайган Европодохи США-гай зэбсэгтэ хүсөөрүдэй Главнокомандлагшэ генерал-лейтенант Энтрие гэгшэ туладала генералмайор Уильям Кей гэгшэ томилогдоо.

Парижта ратондой мэдээлгэй ёсоор, Парижта, Франциин, Вийер гэгтэ департаментта һаягач Вийер полици ба тов һайн бүү зэбэгтэй партизанска отрядуудай хоорондо буузалгаата туладала болоо.

Харуусжата редактоной өвөлшө Д. ЛУБАНОВ.

Мүнөөдэр кинотеатруудта

ПРОГРЕСС

Манай городой хубуун

ЭРДЭМ

Отгоргой

Севастопольн 4, 6, 8, 10 часта

Кассакы—2 часта.

1943 ондо малажэл хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбье республикын 20 жэлэй ойн үдэр журтгар болзорхоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэе! Немецко-фашистска булмтараша...

Жэлэйнгээ түсэб 130 процент дүүргэбэ

Молотовойхидто адляар малажалаа хүгжөөхэ, хабарай тарилга хэхэ

ХЭЛЭНГЭ. (Телефонор абтаб). Доод-Худалга сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүргүшнэ вичур Рабаанов) 1943 ондо мал үхсөөрлэхэ гүрэнэй түсэбье үлүшлэсэн дүүргэбэ...

Молотовойхид гансашы малажэл дээрэ нямэ һайн үрө дүн туйлаа бөлсө. Мүн газараа элүүрлэхэ ба эртнэ тарилга хэхэше талаар нилээд амжалта олобо. Энэ колхоз ороонтоо культурануудай эртнэ тарилгые эрхмэлэн дүүргэбэ.

Закаменайхид дайшалхы тобшолол үшөө хэзгүй

«1943 ондо Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудта ба совхозуудта адуу мал үхсөөрлэхэ гүрэнэй түсэб тухай» гаргабан тогтоола соогоо БМАССР-эй Совнарком ба ВПК-байл Обком болбо Түвшэрэй. Закаменай ба Хорин аймгуудай партиено-советскэ ба газарта-ралаангай орнууд колхозуудта хамтын малажале хүгжөөхэ хөрөгүмье илалгаана муугаар хүтэлбэрлэсэн тухай сэхэ заабан байна.

Малажале хүгжөөхэ зохид таарахжатай аргабайдалтай байһөн закаменайхидта нямэ сэгсэлтэ абалга хазаа тоһшые эшүүрлэтэй хэрэг болоно. Хэрбэс үнээрлэжэ жэлэ малажалай тоо толгойе нилээд хорообон байгаа хазаа тэрэнэ мүнөө жэл дахин дайтхэ зэргэтэй байгаа гэжэ бололо. харин байхамаар хайжарбан юмэнгынэ нэгшые байхагүи.

Ангай фермэ эмхидхэхэ болобо

Хэлэнтнн аймагай Советскэ сельсоветэй «Зургаанай Жам» колхозой чагүвүд ангай фермэ эмхидхэхэ тухай хэлсэжэ, колхозойнгоо дэргэтэ хара үлээнэй фермэ бии болгохо гэжэ тогтообо Энэ фермэ жаллэ 12000 түхэрлэг олоо үгэхөөр хараалгаала.

Частьууд дайсангай байдалуудыне хэбэ. Манай артиллеристүүд 14 боевика артиллерийскэ ба 6 минометно боевойнхидэй буудалгы дарабан зургаан сэмгэтэ 3 миномет үгы хэбэн, хэбэн арбаад дэот ба бляжжамууды дарагаргабан байна. Азовскэ далай соо дайсангай 4 катер ба 4 моторчо өнгөсө буужа ябабан гитлеровецүүдтэйгээ ламта шонгээдэ.

Барууд фронт дээрэ манай частьүүд 200 шахуу немецкэ солдат ба офицерые үгы хэбэ. Манай авиацион штурмовой ба бомбардировочной буудалгуудыне хэбэн дээрбэбэ дайсангай тв. параванай 40 вагон, 4 паровоз ба 25-саа дээршэ автомашинна үгы хэбэ. Алагарай байдалдаа 2 немецкэ истребитель утатаадаба.

Лисичанскын оршонто дайсан болбо советскэ погранохрануудтай эзэлһэн шуурин газарые тасаруулган абалгы хэбэжэ хэбэн контрабандууды хэбэ Немецүүд 2 полк шахуу ябан сэрэгүүдые, 60 танк ба авиацион өхтөгч хүсөөрүмье байдалаа оруула. Советскэ боецүүд контрабандуудыне сударшые сохжого ба дайсангай тоогондоо талаар бултоу хүсөөрүмтэй түргэтые эсгөөр барилжа. 25 немецкэ танкые гэмтэбэн ба галдабан дайсангай 800 шахуу солдат ба офицерүүдые үгы хэбэн байгаа.

Балажанаа үрүүр манай частьүүд артиллерийскэ буудалгаар рото шахуу гитлеровецүүдые, самоходно үхэр бүү, ашагтай хэбэн автомашинна үгы хэбэн ба дайсангай хүндэ артиллерийскэ батарейн буудалгы дарабан байна.

Валтовскэ фронт дээрэ манай артиллери дайсангай түрүү захые ба дүтын тылгүмье буудала зүүраа 13 дэот

Тадеуш Костюшкын нэрэмжэтэ польско дивизи бии болгохо тухай

ОССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбо немецкэ булмтарашагай сэрэгүүсөөд Улаан Армийтай хамта төмсөхэй туладала ОССР-эй территория дээрэ Тадеуш Костюшкын нэрэмжэтэ польско дивизи

Манай авиаци дайсангай аэродромуудта ба түмэрземай узелнуудта сохилтонууды хэбэ

Майн 7-ой үдэр манай авиаци дайсангай аэродромуудта дахад айдагтар шанта сохилтонууды хэбэ. Немецкэ истребительүүдэй сэрэгүүсэлтэ хэбэн байбашы манай авиацион томохон сохилтонуудта уриа табибан зорилгоо эрхмээр дүүргэбэ. Дайсангай сэрэгүүд дээрэ ба алгадэ болһон байл даануудта 190 немецкэ самолёт үгы хэбэн ба гэмтэбэсэн байна. Манай хивэй гэгшэ 62 самолёт.

ба бляжжамууды дарагаргабан. 5 эгэ бүү, 2 миномет ба ашагтай газар повожолууды үгы хэбэн байна. Нэгэ үчэстэ дээрэ немецүүд манай танкашын түрүү захые байдалааар тагталы хэбэ. Манай боецүүд нүгөөмтэй ба буугай буудалгаар 50 шахуу гитлеровецүүдые хулаа. Үлэбэн немецкэ солдатүүд яарааар гэгшэе томило.

Камениц-Потольскэ областын нэгэ райондо ябуулгана хэжэ байһан партизанска отряд түмэрземай нэгэ үчэстэ гые минировалбо. Тус үчэстэ дэогүүр немецкэ сэрэгүүдтэй эпилоний гарахалга тэбэрлэжэ болоо. Паровоз ба 15 вагон бүрмүсдэн хула бала сохилтобо. Тэйэрлэтын үелэ ба вагонуудай эбэргэй балархайнуудта дарагтажа олон гитлеровецүүд үхэбэн байна. Вленицкэ областдо ябуулгана хэжэ байһан Советскэ Украинын XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ партизанска отряд дайсангай боеволапрочна пунктада гэгтэ добтолбо. Советскэ патриотууд немецкэ харуулые үгы хэбэ, 12 тоһно горючине гэгшэа.

Югославска партизанууд болбо алдабан шуурин газаруудта дахад эзэлжэ гэдэн итало-немецкэ эзэмдэгшэдэй олонтоото бээлгые сударшые сохжого. Хатуу шанта байдалаауудта партизанууд 2 немецкэ танк, ашагтай 5 автомашинна үгы хэбэн ба 8 миномет, 25 пулемет, 300 винтовка ба сэрэгтэй бусад зэбсэг хэрэгсэл булжэн абгабан байна. Балажовичын оршонто партизанууд ТОД-тын гитлеровскэ сэрэгтэй-барилгын организациин бүхы гэр байрлошые гэмдабан ба тэрэтэй мастер-офицерүүдые үгы хэбэн байна. Прибоя гэгтэ газарта дүтэхөө партизанууд Южа, Морава мүнөө дээрхэ түмэрземай хүмүргые тэбэлэ. Нүгөөтэ оршонто партиотууд артиллерийтай немецкэ поездые замбаа халаан утатагаа.

энке бии болгохо тухай «ОССР-тэ байгаа польско патриотуудай союгай зуршалгы хавгабан байна. Польско илүришэ шөнээр байгуулаха эбдэл мүнөө эхилэе.

Манай авиаци Брянск, Полтава, Орёл, Харьков, Лосован, Иловайск, Барвенково, Мценск, Новгород ба бусад томо томо түмэрземай узелүүд ба станцинууды мүн эзэ бомбодоһон байла юм. Добтолго эхлээдэй эсгэтэ угаа олон газ түхээр болһон ба сэрэгтэй оккупантууд эхээр тэбэржэ абгаданууд үхэбэн Дайсангай түмэрземай эпилонүүд угаа олоороо биса сохилтобо байла.

3 УН дүтэжэ байна. Оронойнай урда районуудта хабарай ушашбарай түвэгтэй сэг үшгэрөө, хадуун шанта шаран хойто үчэстэ үдэрхэй каргы замүүдые хатаан шөнөжэ байна. Советско-германска фронт дээрэ айдагтар шанта дайн байдалууд шөнэ хүсөөтэйгээр нэлтэржэ салын хоо бөлсө болоо.

Үнтерлэше үбэл Улаан Армийн гитлеровскэ сэрэгүүдые эхлэжэ динлэгдэ оруулан байгаа. Хатуу шанта байдалуудта дайсангай угаа олон солдат ба офицерүүд аюудалгаан ба плендэ абгабан, германска армийн ахилдэ нилээд эхээр хуа йамаа сохилтобо байна. Фашистска дарлагтаба хэбэн миллион советскэ хүмүүд сү аюулдоно. Хэбэн зугтаа Советскэ героудуу ба түг түмөн тохонүүд дэогүүр улаан тулуу далад намилзан хилсөөжэ захгана.

Дайсалда зүүн эвчтөө Улаан Армийн хэбэн сохилтоно немецкэ фашистска булмтарашагта манай союзнигуудай хэбэн сохилтононь дайнал ахилдэнь хойшо анха түрүүшкэ нэгэжэбэн байха юм. Биеэрта ба Тунисе гитлеровскэ дарлагтаба омыршын шэн габайлаа брягянска ба американска сэрэгүүдэй толотомо илалта туйлабайн ашарамжаа тогтолин Черный ба голдойн Рувельттай нүхэр Сталиной дэбгэбэн ад мүнөө үдэр тунхагалагаан ашарамжаа тогтологч дээрбэбэ энэ нэгэжэмэл тогтолын ушар удань али тооор харагана.

Советскэ арад болбо билэнай ниятын дайсан болхо фашистска арылагтай тэвэлтэ саашааа улам эхэ амжалта тулалдааные союзна сэрэгүүдтэ үнэв бүрхэжөө хүсэжэ байна гэшэ.

Шийдхэхы тулалдаануудта бээб бэлдэхэ

Гитлеровскэ Германи ба тэрэнэй армийн дай нэгээрлэжэ мүнөө кризистэ ороон байла. эцгөөр тэлээр үшөө үй бута сохилтоодүй. Бага бөлшэ гарза жоролтоо орохые, угаа эхэ тэсэбэри ба буудал хатуу зориг гаргахые эрхлэ шөрүүн хатуу ба үхцэбэ ахшар төмсөл хэхэ байнаби. Дайсангые дуушан дархан тулаада өһөдүйнөө бии бүхы үсгэ шадал ба арга боломжонүүдые гуйлхалха өһөдүйнэ.

Советскэ сэрэгүүдэй үмэнэ байһан гол шуудала зорилтонуудые тодорхойлон хэлэхэ зүүраа, Вердундо Главнокомандлагшэ Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталин болбо майн 1-эй үдэр бүхы Улаан Армийа нямэ захиралта үтэйлэ байна гэбэл:

«Үбөлгө сагта болһон байдалуудай амжалтануудые бүхжүүлэхэ ба улам дэлгэрүүлэхэ, нэгшые гэлхэм газараа дайсанга үтэхгүй, немецко-фашистска булмтарашагта сэрэгүү шийдхэхы шанта тулалдаанууды хэхэ бээб бэлдэхэ байха».

Үбөлгө кампания үе соо Улаан Армийнэй Верховно Главнокомандованин стратегическэ түсэбүүдые бээлүүлэн дайсангай сэрэгүүдые хүрээлэхэ ба үгы хэхэ тушаа хэбэн олон толотомо операцинууды хэбэн байна. Бүгэлэе мэдэбэр, Харьковай оршонто боецүүд манай сэрэгүүдые хүрээлэхэ гэгшэе динлэгдэбэй түсөө үбөө хэбэбэе бусдаа ашагтай бээлэтэ гаргабан байгаа. Тэд дайсангай контр-бүсөөлэ советскэ сэрэгүүдэй эсрэгүсэлтын шулуун хана мүрчөлбэрлэгүй. Немецүүдэй боломжолгоно шад бүрүс үршөө.

Эцгөөр эзэнэй хойто тээ болхо байдалуудта немецүүд добтолтын

үхсэхые гартаа абаха бээлэтэ гаргахгүй гэжэ гү, али шөнэ шөнэ аван-горионууды гэхэгүй юм гэжэ шаважа болохогүй. Дайсан үшөө бутта сохилтоодүй. Даб дээрэ үшөө үхсөөтэй дайсалда эсрэгүв үсэд шанта ба айдагтар хатуу байдалууды хэхэ байнаби. Фронтын барим үчэстүүд дээрэ манай частьүүд оборондо хэлэ ушартай болохо. Алд нөгжэ үчэстэ дээрхэ оршон байдал ямаршые болоо хадаа шалта туйлааа гэдэн дура зорилго алдаггүй, үсэд нэгэрүү ба хатуу зорилг хөрүүлаа, тингэбэл илалсангай лабайт.

Илэсэхэдэ, үнтерлэше фарын эсэс багта немецүүд Курскыа манай сэрэгүүдые түрлэхэ шаанаатай танк, авиаци ба лөгдэ сэрэгүүдэй хабаадалгаатайгаар аймшагтай шанта атаманууды хэбэн байна. Дайсангай хэбэн атаманууды өһөдгөөр угаа эхэ гэгшэ хорлоготой-гөөр сүхаруулан сохилтод. Улаан Армийа частьүүд добтолто хэхэ ороон бөөрээ дайсангай оборонны сүмэ сохжого, хэбэн олон хуурин газарууды эзэлээт, тэдэнэй дунда айдагтар дуглаа түшгэ тулгуур бөхтөгон Крымска гэгтэ станция бии. Дайсангай галзуу шанта эсрэгүүдэй хэхэ байгашы хаань манай частьүүд тол элбхитэй дайшалхы ябууланууды хэхэ үргэлжлөөр.

Курскыа хэбэн байдалуудай дүй ачиршал болбо үбөлгө кампаниян практикатаа алдн дайсан алхам яваб бүсөөлэ, бүхүн газар бүсөөлэ алдала байһыишэ харуула. Немецүүд болбо таглическа эхэ үлсатэй бүхүн газарууд гэгшэ, түмэрземай үзэлүүд тээшэ ба шухала үхэтэй шосейнэ коммунистэй тээшэ түрээр эхэ галзуу нэгэрүүдээр зүдхэхэ байна. Энэ позицияны бидэн өһөдгөөн эрх хувчүүдэй улаан шүбээр дайналдаа динлэн абгабан байнаби. Тийл аруун вангын шүбхана ашаруулаа эзэлһөн энэ ружбэ дээрэ жагсаан сэрлэжэ бүхэн тэрэнэйгээ түлөө эрэхэ хатуу зорилгойгоор бүхшынгаар аргын барагтарта төмсөтэ үлгэтэй. Өөрнөгөө газарбаа дайсалда эгэшые гэгшэб үтэхэгүй гэгшэ Улаан Армийн бүхы боецүүд ба командирнуудай буудал хатуу хүүл мүн.

Тингээбэ командир бүхэнэй аруун уялга талаа добтолто байдалуудай амжалтанууды улам бүрхжүүлэхэ, дайсангай контраста ба контр манёврешууды хэхэ болохо абаданууд ба бээб бэлдэхэ байха ушартай. Дайсангай элбэбин ашарууды хэхэбэ амжалтатайгаар эсрэгүүсэлтэ хэхэ гэгшэ элбэбин газараа алдангүй шадамараар тогтохо ябадгы болоно. Алд нөгжэ позицияе эзэлэхэ байхалда, командир болбо өөрнөгөө оборонны угаа боломжолтойгоор түхээрэ зэргэтэй.

Оборон гэгшэ хондоо элбхитэй байха өһөтэй юм. Дайсангай үхсөөн аян болохоор барилда байхалда, тэрэнэй үхсөөн үнүшье амарлааа үзүлхэгүй, үшөө харлаван гитлеровецүүдые аянбаа арга зэмсэгүүдээр хулааа гэгшэ оборонны, добтолшы хэхэ байһан манай частьүүдэй шухала зорилго мүн.

Үбөлгө сагта болһон байдалуудай үсгэ Улаан Армийнэй өөрнөгөө сагтэй культурал ба мэргэжэлэй үлсэ болбо байһыишэ харуула. Плендаа мангөөр хэхэ тактика угаа

гээр бөөгүлэгдэлэг байгаа. Тэрэ талаа Сталинград шалар, Воронеждоо берүүгээр болһон байдалуудта, фронтын бусад үчэстүүд дээрэ дайсангай томотомо партизануудые блокпостдаа үсгэ эрхмэ байнаар бөөе харюулаа. Энэ байдалуудай дүй дүршэл хадаа эзэнэй хойшо тээ болохо туладалуудта алд болохоор гэрэглэхэ өһөтэй.

Добтолго хэхэ үсгөө советскэ сэрэгүүд эрх шийдэгтэй байха, дайн байлдалда болһон газарта өһөд хоорондо эцгөөр харилсан ябууланууд хадаа дайсангые хүрээлэхэ ба хулаха зорилго бүрхэтэй манёврешууды хэхэ боллоно. Романовскийн түсэбье нүгэлшые торон тогтоонгүйгөөр зорилгойгоор ба эрхл шүтэ дүүргэхэ хэрэгтэй.

Эхэ оронгай Улаан Армияда хуван түгшэ тохиожэ үгөө, тэрэнэй айдагтар хүсээтэй танк, түргөөр нилдэтэ самолёт, үхэл эрүлгэшэ үхэр бүү, али бүхы бүү зэбсэг үтэжэ хангана. Зарим бүү зэбсэгүүдые бидэнэр өһөдгөөн союзнигуудта абгабаби. Энэ бүхы тохиожэ талаа дайн байдалуудай бидэн газар дээрэ хүсээгөөр хэрэглэхэ ушартай.

Дайн байдалууд газарта зорилгой мангөөр хэхэ гэгшэ сэрэгүүдые хүтэлжэ мастерүүд манай командирнуудай эрхэм бүрүүлэин эхэ болохойн сэтгэршэ мүн. Дайсан болбо Улаан Армийн айдагтар шанта сохилтонуудай үхсөөн бөөрээ үсгөө байна. Верховно Главнокомандлагшэ Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталиной майн 1-эй приказтай тавилжаа, улам зорилго бахарбан советскэ сэрэгүүд өөрнөгөө буралсалые улам эхэ болгожэ, дайсанга шөнэ шөнэ шанта сохилтононь хэхэ, манай союзнигуудай армийүүдэй хамта фашистска арылагтай хүмүүдэй бүлгэ мушхалы болоно («Правды» түрүү бшгшгш).